महाराष्ट्र शासन वीण समृद्धीची

Tex-Connect

An initiative by the Textiles Department, Government of Maharashtra

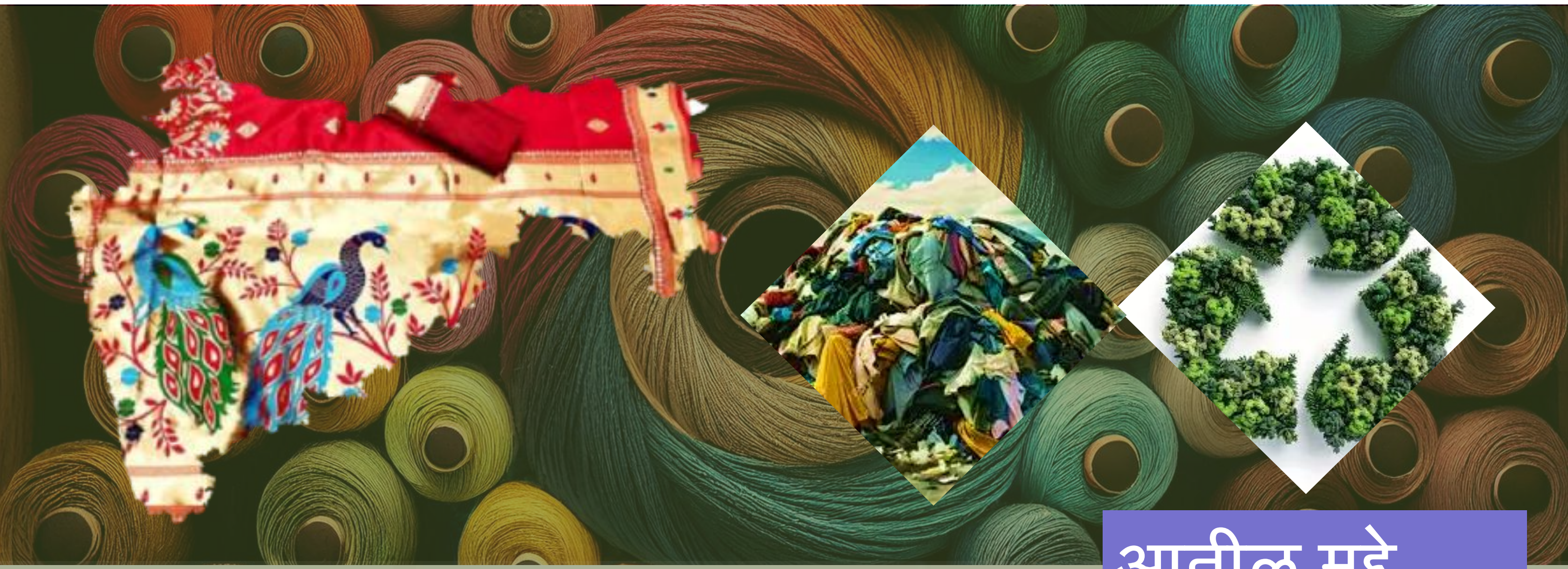

आतील मुद्दे

मुख्य क्षेत्र	Pg. 2
धोरणातून	Pg. 3
कार्यक्रम आणि घोषणा	Pg. 4-8

"महाराष्ट्राच्या वर्तुळाकार (Circular) व शाश्वत वस्त्रोद्योगाला अधिक बळकटी देण्यासाठी महाराष्ट्रातील जनतेसोबत सहभागी होण्याचा मला अत्यंत गौरव आणि सन्मान वाटतो. हा प्रसंग केवळ आपल्या समृद्ध वस्त्र वारशाचे प्रतिबिंब आहे, तसेच भविष्यातील पिढ्यांसाठी या वारशाचे संरक्षण, संवर्धन व शाश्वत जतन करण्याच्या आपल्या सामूहिक जबाबदारीची पुनःपुष्टी देखील करतो.

महाराष्ट्र हे विविध वस्त्र परंपरांचे माहेरघर आहे— पैठणीची राजेशाही परंपरा, हिमरूची सूक्ष्म कलाकुसर, करवतकाठी साड्यांची काटेकोर विण, खण कापडाची रंगतदार ओळख आणि घोंगडीची टिकाऊ परंपरा. या सर्व परंपरा संसाधनांचा जाणीवपूर्वक वापर, दीर्घकालीन मूल्य आणि शाश्वततेशी सुसंगत असलेली कुशल कारागिरी यांचे दर्शन घडवतात.

महाराष्ट्र शासन कौशल्यविकास, नवोपक्रम आणि शाश्वत बाजारपेठेचा जोडणी यांच्या माध्यमातून वस्त्रोद्योग परिसंस्थेला बळकटी देण्यासाठी कटिबद्ध आहे. त्याचबरोबर वर्तुळाकार(Circular) पद्धती जागतिक व्यासपीठांवर पोहोचवण्याचा शासनाचा ठाम निर्धार आहे. वस्त्रोद्योग हा वर्तुळाकार(Circular) व शाश्वत भविष्यासाठीचा भक्कम पाया असून, त्याला पाठबळ देत आपण उपजीविका, सन्मान आणि अभिमान पुढील पिढ्यांसाठी जतन करीत आहोत.

श्री. संजय सुशीला वामन सावकारे
माननीय मंत्री (वस्त्रोद्योग)
महाराष्ट्र शासन

विशेष लक्षवेधी क्षेत्र : महाराष्ट्राच्या वस्त्रोद्योग परिसंस्थेमधील वर्तुळाकार (Circular) व शाश्वतता

परिचय भाग

वस्त्रोद्योग क्षेत्रातील वर्तुळाकार (Circular) ही शाश्वत विकासाची एक महत्त्वाची आधारशिला म्हणून अधिकाधिक मान्यता मिळवत आहे. ती जबाबदार उत्पादन आणि जाणीवपूर्वक उपभोग या भारताच्या दीर्घकालीन परंपरेचे प्रतिबिंब आहे. पुनर्वापर, दुरुस्ती आणि किमान कचरा निर्माण या तत्त्वांवर आधारित असलेली वर्तुळाकार आजच्या पर्यावरणीय व आर्थिक आव्हानांना उत्तर देत विकसित होत आहे. गेल्या दशकात, वस्त्रोद्योगात वर्तुळाकार पद्धतीला राष्ट्रीय प्राधान्य प्राप्त झाले असून धोरणनिर्मिती, उद्योगांचे वर्तन आणि ग्राहकांची जाणीव यांवर तिचा प्रभाव दिसून येतो—विशेषतः गेल्या १५ वर्षांत वस्त्रनिर्मिती दुपटीने वाढली असताना, तरीही हे क्षेत्र जीडीपीमध्ये २.३% पेक्षा अधिक योगदान देते, निर्यातीत १२% वाटा उचलते आणि ४.५ कोटींहून अधिक लोकांना रोजगार देते.

हा बदल वस्त्रकचऱ्याच्या पुनर्वापर व पुनर्प्रक्रियेवर वाढता भर, पाणी व ऊर्जेच्या कार्यक्षमतेत सुधारणा, शाश्वत तंतूंचा स्वीकार तसेच जबाबदार रचना व उत्पादन प्रक्रियांवरील अधिक लक्ष यातून स्पष्टपणे दिसून येतो.

वर्तुळाकार (Circular) संकल्पनेतून अंमलबजावणीकडे वाटचाल केली असून, इनटेक्स इंडिया (InTex India), मानवनिर्मित तंतू व तांत्रिक वस्त्रांसाठी उत्पादन-संलग्न प्रोत्साहन (PLI) योजना, तसेच पीएम मित्र (PM MITRA) पार्क्स यांसारख्या शासनप्रणीत उपक्रमांमुळे ही प्रक्रिया वेगाने पुढे सरकत आहे. या पायाभूत उपक्रमांमुळे सामायिक पर्यावरणीय सुविधा, संसाधन-कार्यक्षम उत्पादन आणि एकात्मिक मूल्यसाखळी सक्षम होत असून, भारताच्या सुमारे ८०% वस्त्रोद्योग क्षमतेचे प्रतिनिधित्व करणाऱ्या सक्षम लघु आणि मध्यम उद्योग प्रधान परिसंस्थेसाठी हे विशेषतः महत्त्वाचे ठरते.

वर्तुळाकार (Circular) पद्धतीला विस्तारत असताना, वस्त्रोद्योग केवळ पर्यावरणीय लाभांसाठीच नव्हे तर रोजगारनिर्मिती, नवोपक्रम आणि समावेशक विकासातील योगदानासाठीही ओळखला जात आहे. उत्पादनांचे आयुष्य वाढवणे, प्रक्रिया कार्यक्षमता सुधारणे आणि संसाधनांवरील अवलंबित्व कमी करणे यांद्वारे वर्तुळाकार संपूर्ण मूल्यसाखळीतील उपजीविका मजबूत करत आहे. विशेषतः एमएसएमई आणि उदयोन्मुख हरित उपक्रमांमध्ये आणि भारत २०३० पर्यंत ३५० अब्ज अमेरिकी डॉलरच्या वस्त्रोद्योग अर्थव्यवस्थेकडे वाटचाल करत असताना क्षेत्राची दीर्घकालीन लवचिकता अधिक बळकट करत आहे.

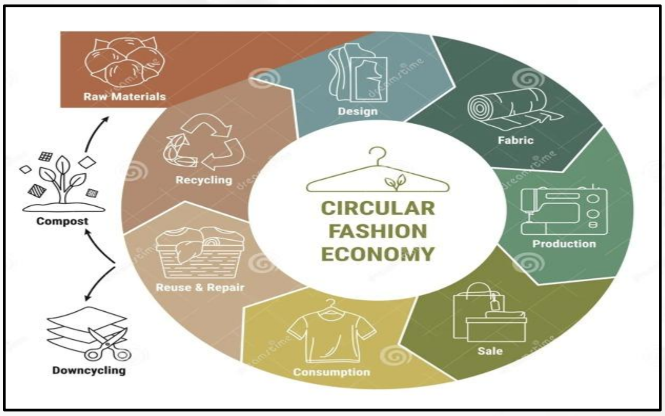

Source: UNEP (United Nations Environment Programme) and Press Information Bureau

महाराष्ट्रातील वर्तुळाकार अर्थव्यवस्था

महाराष्ट्राची वस्त्रोद्योग परिसंस्था संरचित धोरणात्मक हस्तक्षेप आणि क्लस्टर-आधारित अंमलबजावणी यांच्या माध्यमातून विविध प्रदेशांमध्ये व मूल्यसाखळ्यांमध्ये वर्तुळाकार मॉडेल्स पुढे नेण्यासाठी भक्कम पाया उपलब्ध करून देते. तंतू उत्पादन व प्रक्रिया ते उत्पादन व मूल्यवर्धनापर्यंत, राज्यातील वस्त्रोद्योग क्लस्टर्सना स्थानिक गरजांशी सुसंगत व आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य अशा वर्तुळाकार पद्धतीद्वारे मार्गदर्शन केले जात आहे. हातमाग व यंत्रमाग क्लस्टर्समध्ये प्रचलित असलेल्या पारंपरिक पुनर्वापर व दुरुस्ती प्रणालींना प्रोत्साहन देणे, वस्त्रकचरा कमी करणे, पुनर्नवीनीकरणाद्वारे प्रोत्साहित करणे तसेच संपूर्ण मूल्यसाखळीमध्ये साहित्य व संसाधनांची कार्यक्षमता वाढवणे या नियोजित प्रयत्नांद्वारे अधिक बळकटी दिली जात आहे.

ही संक्रमण प्रक्रिया एकात्मिक व शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३—२८ तसेच संबंधित क्षेत्रीय शासननिर्णयांअंतर्गत समन्वित शासनाच्या प्रयत्नाने पुढे नेली जात आहे. सामायिक पर्यावरणीय पायाभूत सुविधांसाठी, ज्यात सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प (ETPs), सामायिक सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प (CETPs) आणि शून्य द्रव उत्सर्जन (ZLD) प्रणाली यांचा समावेश आहे, धोरणात्मक पाठबळ उपलब्ध करून दिल्यामुळे पाण्याच्या वापराशी संबंधित दीर्घकालीन समस्या, विसर्जन अनुपालन आणि क्लस्टर स्तरावरील कार्यकारी कार्यक्षमता यांवर प्रभावी उपाय शक्य झाले आहेत. या प्रवासातील एक महत्त्वाचा टप्पा म्हणजे नवी मुंबई महानगरपालिकेद्वारे नवी मुंबई येथे भारतातील पहिल्या वस्त्र पुनर्चक्रण प्रकल्पाची स्थापना, ज्यामुळे उपभोगोत्तर (post-consumer) वस्त्रकचऱ्याच्या व्यवस्थापनासाठी औपचारिक व्यवस्था निर्माण झाली असून, हा कचरा अनौपचारिक किंवा अनियंत्रित प्रवाहात जाण्यापासून रोखला जात आहे. या सर्व उपाययोजनांमुळे उद्योगघटक केवळ अनुपालन-केंद्रित सुधारणा टप्प्यापासून पुढे जाऊन अधिक कार्यक्षम, खर्च-जाणिवपूर्वक आणि शाश्वत संचालनाकडे वळत आहेत.

पर्यावरणीय लाभांपलीकडे, महाराष्ट्राचा वर्तुळाकारवर (Circularity) आधारित दृष्टिकोन आता ठोस सामाजिक व आर्थिक परिणाम दाखवू लागला आहे. शासनाच्या पाठबळाने राबविले जाणारे कार्यक्रम पुनर्चक्रण, प्रक्रिया आणि शाश्वत उत्पादन क्षेत्रांमध्ये हरित रोजगारनिर्मिती सुलभ करत आहेत, तर कौशल्यविकास उपक्रम स्वच्छ उत्पादन व संसाधन-कार्यक्षमतेशी संबंधित शॉप-फ्लोअर गरजांशी मनुष्यबळाची क्षमता संरेखित करत आहेत. कालांतराने, धोरण, पायाभूत सुविधा, कौशल्ये आणि बाजारपेठ यांचे हे एकत्रित संरेखन उद्योगांसाठी कार्यकारी जोखीम कमी करेल व स्पर्धात्मकता वाढवेल, आणि महाराष्ट्राला केवळ शाश्वततेबद्दल बोलणारे नव्हे, तर ती मोठ्या प्रमाणावर व्यवहार्य करणारी प्रणाली उभारणारे राज्य म्हणून अधोरेखित करेल.

शाश्वत व वर्तुळाकार पद्धती बळकट व संरक्षित करण्यासाठी राज्यांचे प्रयत्न

धोरणातून : वर्तुळाकार (Circular) व शाश्वततेवर महाराष्ट्राचा केंद्रित दृष्टिकोन

शाश्वतता व वर्तुळाकार या महाराष्ट्राच्या वस्त्रोद्योग विकास धोरणाचे मूलभूत स्तंभ म्हणून उदयास आले असून, आर्थिक विस्तार आणि पर्यावरणीय जबाबदारी यांचा समतोल साधत वस्त्रोद्योगाचा विकास कसा घडेल हे ते निश्चित करीत आहेत. वस्त्रनिर्मिती व प्रक्रियेचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम लक्षात घेऊन, वस्त्रोद्योग विभागाने स्वच्छ उत्पादन पद्धती, संसाधन कार्यक्षमता आणि कचरा कमी करणे यांना क्षेत्रीय विकासाचे अविभाज्य घटक म्हणून प्राधान्य दिले आहे.

एकात्मिक व शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३—२८ अंतर्गत, वस्त्रोद्योग क्लस्टर्स आणि औद्योगिक घटकांमध्ये पर्यावरणदृष्ट्या जबाबदार पद्धतींना चालना देण्यासाठी लक्षित हस्तक्षेप राबविण्यात येत आहेत. प्रदूषण नियंत्रण आणि जलसंवर्धन यावर विशेष भर देण्यात आला असून, त्यासाठी पर्यावरणीय पायाभूत सुविधांसाठी आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करून दिले जात आहे. वस्त्रोद्योग घटक सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प (ETPs) आणि सामायिक सांडपाणी प्रक्रिया प्रकल्प (CETPs) उभारण्यासाठी ५० टक्क्यांपर्यंत किंवा कमाल **₹५ कोटी** इतक्या भांडवली अनुदानासाठी पात्र आहेत. प्रगत जलपुनर्वापराला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि द्रव विसर्जन पूर्णतः थांबवण्यासाठी, शून्य द्रव उत्सर्जन (ZLD) प्रणाली उभारणीसाठी ५० टक्क्यांपर्यंत किंवा कमाल **₹१०** कोटी इतके भांडवली अनुदान धोरणांतर्गत उपलब्ध आहे. या उपाययोजनांमुळे पाण्याचा वापर लक्षणीयरीत्या कमी होतो, अशुद्ध विसर्जन टाळले जाते आणि पर्यावरणीय अनुपालन अधिक बळकट होते.

याशिवाय, धोरणांतर्गत सौरऊर्जा स्थापनेसाठी तसेच सामायिक उपयुक्तता पायाभूत सुविधांसाठी प्रोत्साहने देऊन स्वच्छ ऊर्जेकडे संक्रमण आणि कार्यक्षम संचालनाला पाठबळ दिले जात आहे. यामुळे वस्त्रोद्योग घटकांना कार्बन उत्सर्जन कमी करताना खर्च कार्यक्षमता सुधारता येते. शाश्वततेशी निगडित लाभांसाठी नोंदणी, अनुदान अर्ज आणि मंजुरी प्रक्रियेचा मागोवा घेण्यासाठी डिजिटल प्रणाली बळकट करण्यात आल्या असून, त्याद्वारे पारदर्शकता आणि सुलभ प्रवेश सुनिश्चित केला जात आहे.

वस्त्र पुनर्चक्रण शासननिर्णय प्रसिद्ध : वर्तुळाकार (Circular) व शाश्वत वस्त्रोद्योगाच्या दिशेने मैलाचा दगड

मानननीय वस्त्रोद्योग मंत्री यांच्या कार्यालयात पुनर्चक्रण शासन निर्णय जाहीर

या धोरणात्मक दृष्टीकोनाला प्रत्यक्ष अंमलबजावणीत रूपांतरित करण्याच्या दिशेने उचललेले एक महत्त्वपूर्ण व मैलाचा दगड ठरणारे पाऊल म्हणजे वस्त्र पुनर्चक्रणाबाबत स्वतंत्र शासन निर्णय (GR dated १७.१०.२०२५) जारी करण्यात येणे होय. **१७ ऑक्टोबर २०२५** रोजी जारी करण्यात आलेल्या या शासननिर्णयान्वये उपभोगोत्तर (post-consumer) आणि औद्योगिक (post-industrial) वस्त्रकचऱ्याच्या प्रक्रियेवर केंद्रित असलेल्या वस्त्र पुनर्चक्रण प्रकल्पांच्या स्थापनेसाठी भांडवली अनुदान सहाय्य प्रदान करण्यात आले आहे. महाराष्ट्रातील सहा महसूल विभागांमध्ये एकूण १२ वस्त्र पुनर्चक्रण प्रकल्पांची घोषणा ही वस्त्रोद्योग परिसंस्थेमध्ये कमी करा, पुनर्वापर करा आणि पुनर्चक्रण करा (Reduce, Reuse, Recycle — ३R) या चौकटीला लक्षणीय चालना देणारी आहे.

पुनर्चक्रण पायाभूत सुविधा औपचारिक स्वरूपात उभारून, या उपक्रमाचा उद्देश लँडफिलवरील अवलंबित्व कमी करणे, कच्च्या मालाचे संवर्धन करणे, उत्सर्जनात कपात करणे, हरित रोजगारनिर्मितीला चालना देणे, तसेच महाराष्ट्राला वर्तुळाकार (Circular) व शाश्वत वस्त्रोद्योग विकासामध्ये अग्रणी राज्य म्हणून अधोरेखित करणे हा आहे.

घोषणा

वस्त्रोद्योग परिसंस्था अधिक सक्षम करण्यासाठी सामंजस्य करारांवर स्वाक्षरी

महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाने, मुंबई येथील मंत्रालयात, माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री श्री. संजय सावकारे तसेच, श्रीमती अन्शु सिन्हा, भा.प्र.से., प्रधान सचिव (वस्त्रोद्योग) यांच्या उपस्थितीत वूल रिसर्च असोसिएशन (WRA) सोबत सामंजस्य करार (MoU) केला.

या सामंजस्य करारामुळे लोकर व संलग्न वस्त्रोद्योग मूल्यसाखळीमध्ये संशोधन, नवोपक्रम आणि तांत्रिक क्षमतांना बळकटी मिळणार असून, शाश्वत साहित्य, प्रक्रिया कार्यक्षमता, कचरा कमी करणे आणि मूल्यवर्धन यांवर विशेष भर देण्यात आला आहे. एकात्मिक व शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३—२८ शी सुसंगत असलेल्या या भागीदारीद्वारे, स्वच्छ उत्पादन पद्धती, तंतू पुनर्प्राप्ती, संसाधन-कार्यक्षम प्रक्रिया आणि गुणवत्ता मानके प्रोत्साहित करण्यासाठी WRA च्या तज्ञतेचा उपयोग करण्यात येणार आहे. यामुळे सुदृढ, सक्षम आणि गतिमान वस्त्रोद्योग परिसंस्था उभारण्यास महत्त्वपूर्ण हातभार लागणार आहे.

महाराष्ट्रात औद्योगिक विकासाला अधिक चालना देण्यासाठी, महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाने इंटरनॅशनल फॅशन बिझनेस एक्झिक्युटिव्ह कौन्सिल(IFBEC) यांच्यासोबत सामंजस्य करार (MoU) केला आहे. या सामंजस्य कराराचा उद्देश उद्योग-संलग्नता बळकट करणे, नवोपक्रमांना प्रोत्साहन देणे आणि ज्ञानाचे आदान-प्रदान सुलभ करणे यांद्वारे वस्त्रोद्योग क्षेत्रात समावेशक व सर्वसमावेशक विकास साधणे हा आहे.

हा सामंजस्य करार महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाच्या प्रधान सचिव, श्रीमती अन्शु सिन्हा यांच्या हस्ते, महाराष्ट्र शासनाचे माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री श्री. संजय सावकारे यांच्या उपस्थितीत स्वाक्षरीत करण्यात आला. या सहकार्यामुळे राज्याची स्पर्धात्मकता वाढवणे, गुंतवणूक आकर्षित करणे आणि वस्त्रोद्योग मूल्यसाखळीत नवीन संधी निर्माण करणे या राज्याच्या प्रयत्नांना महत्त्वपूर्ण पाठबळ मिळेल, अशी अपेक्षा आहे.

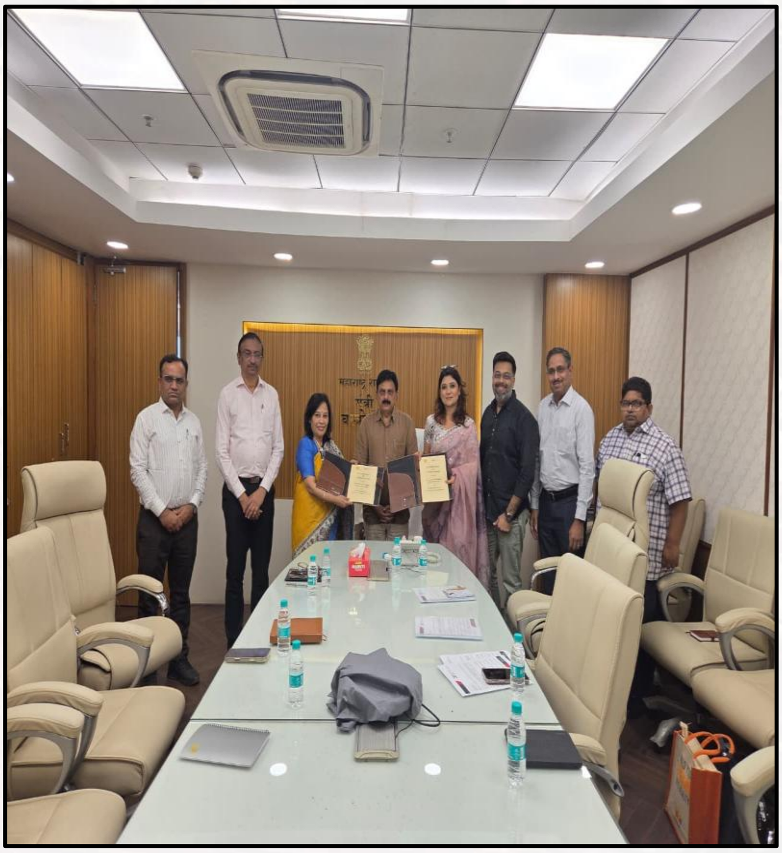

विभागाची भेट

CII कांदिवली कौशल्य केंद्र भेट

महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाने मुंबईतील **कांदिवली कौशल्य केंद्राला** भेट देऊन शाश्वत व भविष्याभिमुख वस्त्रोद्योग मनुष्यबळ घडवण्यासाठी उपयुक्त ठरू शकणाऱ्या उद्योगाधारित, विस्तारक्षम कौशल्यविकास मॉडेलचा अभ्यास केला. या भेटीचा मुख्य उद्देश संरचित प्रशिक्षण व्यवस्था, आधुनिक पायाभूत सुविधा आणि सशक्त उद्योग भागीदारी यांच्या माध्यमातून कौशल्यातील तफावत कशी भरून काढता येते, तसेच हरित रोजगार व शाश्वततेशी निगडित भूमिका—विशेषतः वस्त्रोद्योग व संलग्न क्षेत्रांतील तरुण आणि महिलांसाठी—कशा प्रकारे सक्षम करता येतात, हे समजून घेणे हा होता.

कांदिवली कौशल्य केंद्र हे बहुविभागीय कौशल्यविकास केंद्र म्हणून कार्यरत असून, येथे उद्योग भागीदारांच्या सहकार्याने तयार करण्यात आलेले अल्पकालीन, रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रम राबविले जातात. हे अभ्यासक्रम कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी (CSR) उपक्रमांच्या पाठबळातून अंमलात आणले जात आहेत.

कांदिवली कौशल्य केंद्रास वस्त्रोद्योग विभागाची भेट

भेटीदरम्यान निरीक्षणात आलेल्या उत्तम पद्धती

भेटीदरम्यान, विभागाने उद्योगाशी सुसंगत अभ्यासक्रम रचना, प्रत्यक्ष कार्यस्थळाचे (shop-floor) अनुकरण करणारी प्रशिक्षण व्यवस्था, तसेच नियोजनबद्ध व एकात्मिक रोजगार संलग्नता यंत्रणा यांसारख्या उत्तम पद्धतींचे निरीक्षण केले. नियमित रोजगार मेळावे, नियोक्त्यांचा सक्रिय सहभाग आणि राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ (NSDC) मान्यताप्राप्त प्रमाणपत्रे यांमुळे स्वच्छ उत्पादन, कार्यक्षम संचालन आणि जबाबदार मूल्यसाखळीशी संबंधित भूमिकांमध्ये यशस्वी रोजगार संधी उपलब्ध झाल्याचे दिसून आले.

कांदिवली कौशल्य केंद्रातून मिळालेले हे अनुभव व शिकवण महाराष्ट्रातील विविध वस्त्रोद्योग क्लस्टर्समध्ये तत्सम कौशल्य प्रयोगशाळा (skill labs) किंवा अनुकरणाधारित प्रशिक्षण घटक विकसित करण्यासाठी उपयुक्त ठरणार असून, यामुळे सुसंगत, सक्षम आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग परिसंस्थेच्या कौशल्य स्तंभाला अधिक बळकटी मिळेल.

कार्यक्रम

ओडिशामधील राष्ट्रीय हातमाग व हस्तकला परिषद

श्रीमती नीलम शमी राव (भा.प्र.से.), सचिव (वस्त्रोद्योग) यांनी ओडिशा येथे आयोजित **राष्ट्रीय हातमाग परिषद २०२५** च्या दुसऱ्या दिवशी अध्यक्षस्थान भूषविले. या परिषदेस महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाच्या प्रधान सचिव, श्रीमती अन्शु सिन्हा, भा.प्र.से. उपस्थित होत्या. ही परिषद विविध राज्यांतील हातमाग क्षेत्राच्या विकासासाठी धोरणात्मक प्राधान्यक्रम, संस्थात्मक पाठबळ आणि समन्वित कार्यपद्धती यांवर चर्चा करण्यासाठी आयोजित करण्यात आली होती. परिषदेच्या माध्यमातून सध्या अंमलात असलेल्या योजनांचा आढावा, कारागीर कल्याणासाठीच्या उपाययोजना आणि पारंपरिक पद्धती जपत हातमाग क्लस्टर्स अधिक सक्षम करण्याचे मार्ग, तसेच दीर्घकालीन शाश्वतता वाढविण्याबाबत विचारमंथन करण्यात आले.

परिषदेदरम्यान, महाराष्ट्राने हातमाग योजनांशी संबंधित उपक्रम, आर्थिक सहाय्य आणि भत्ते याबाबत प्रस्तुतीकरण केले, ज्यांचा उद्देश विणकरांना पाठबळ देणे, उत्पन्नवाढ साधणे आणि जबाबदार उत्पादन पद्धतींना प्रोत्साहन साध्य होईल. या सहभागामुळे इतर राज्यांबरोबर उत्तम कार्यपद्धतींचा अर्थपूर्ण आदान-प्रदान घडून आला. यामध्ये संसाधनांचा कार्यक्षम वापर, पारंपरिक कौशल्यांची सातत्यपूर्ण जपणूक आणि बाजारपेठेशी अधिक सशक्त जोडणी यांसारख्या दृष्टिकोनांचा समावेश होता, ज्यामुळे विद्यमान मूल्यसाखळीत शाश्वतता सुनिश्चित होते. या संवादातून महाराष्ट्राला स्वतःचे अनुभव मांडण्यासोबतच विविध प्रादेशिक मॉडेल्समधून उपयुक्त अंतर्दृष्टी मिळाली, ज्यामुळे अधिक सक्षम, लवचिक आणि भविष्याभिमुख हातमाग क्षेत्रासाठी सामूहिक प्रयत्नांना हातभार लागला.

घोषणा

राष्ट्रीय वस्त्रोद्योग मंत्री परिषदेत वस्त्रोद्योग मंत्रालयासोबत Tex-RAMP सामंजस्य करार (MoU) स्वाक्षरी कार्यक्रम

राष्ट्रीय वस्त्रोद्योग मंत्र्यांच्या परिषद २०२६ मध्ये वस्त्रोद्योग विभागाचा सहभाग

महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाने गुवाहाटी येथे आयोजित केलेला राष्ट्रीय वस्त्रोद्योग मंत्र्यांच्या दोन दिवसीय परिषदेत सहभाग घेतला. ही परिषद वस्त्रोद्योग मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या वतीने "India's Textiles: Weaving Growth, Heritage and Innovation" या संकल्पनेअंतर्गत आयोजित करण्यात आली होती. या परिषदेत विविध राज्ये व केंद्रशासित प्रदेशांतील वस्त्रोद्योग मंत्री आणि वरिष्ठ अधिकारी सहभागी झाले होते. परिषदेदरम्यान गुंतवणूक, शाश्वतता, पायाभूत सुविधा विकास, रोजगारनिर्मिती आणि धोरणात्मक समन्वय यांवर सविस्तर चर्चा करण्यात आली, ज्याचा उद्देश भारताच्या वस्त्रोद्योग क्षेत्राला अधिक सक्षम करणे व जागतिक स्तरावर स्पर्धात्मकता वाढवणे हा होता.

या परिषदेत महाराष्ट्र शासनाने Tex-RAMP (Textile Reforms, Awareness, and Market Planning) योजनेअंतर्गत सामंजस्य करारावर औपचारिक स्वाक्षरी केली. हा टप्पा डेटा-आधारित, शाश्वत वस्त्रोद्योग नियोजन आणि संस्थात्मक बळकटीकरणाच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल ठरतो. हा सामंजस्य करार महाराष्ट्र शासनाचे माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री श्री. संजय सावकारे, श्रीमती अन्शु सिन्हा, भा.प्र.से., प्रधान सचिव (वस्त्रोद्योग) तसेच श्री. संजय दैने, भा.प्र.से., आयुक्त (वस्त्रोद्योग) यांच्या उपस्थितीत करण्यात आला. या परिषदेत त्यांनी महाराष्ट्राचे नामनिर्दिष्ट राज्य नोडल अधिकारी म्हणून प्रतिनिधित्व केले.

Tex-RAMP चौकटीअंतर्गत, राज्य व जिल्हा स्तरावर संरचित वस्त्रोद्योग नियोजन, विविध भागधारकांमधील समन्वय बळकट करणे, तसेच वस्त्रोद्योग मूल्यसाखळीतील मजबूत डेटा प्रणाली उभारणे यावर कार्य करणार आहे. या उपक्रमांमुळे भविष्यातील धोरणनिर्मितीला पाठबळ मिळेल आणि वर्तुळाकार (Circular) व शाश्वत वस्त्रोद्योग परिसंस्थेकडे दीर्घकालीन संक्रमण सुलभ होईल.

कार्यक्रम

आसाम राज्यातील गुवाहाटी येथे आयोजित राष्ट्रीय वस्त्रोद्योग मंत्र्यांच्या परिषदेत महाराष्ट्र शासनाचे माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री आणि प्रधान सचिव (वस्त्रोद्योग) यांनी महाराष्ट्राचे प्रतिनिधित्व केले. या परिषदेचा उद्देश राज्यांमधील सहकार्य बळकट करणे, धोरणात्मक समन्वय साधणे आणि भारताच्या वस्त्रोद्योग क्षेत्राच्या शाश्वत विकास व स्पर्धात्मकतेसाठी रणनीतिक उपक्रमांवर चर्चा करणे हा होता.

गुवाहाटी येथील परिषदेदरम्यान, भारत सरकारचे माननीय केंद्रीय वस्त्रोद्योग मंत्री श्री. गिरिराज सिंह यांच्या उपस्थितीत महाराष्ट्र शासनाच्या वस्त्रोद्योग विभागाने आपल्या नामनिर्दिष्ट प्रदर्शनी आपला सहभाग नोंदविला.

आमच्याशी संपर्क साधा

श्री श्रीकृष्ण बाबूराव पवार
उपसचिव (वस्त्रोद्योग), सहकार, आणि वस्त्रोद्योग विभाग (CMTD), महाराष्ट्र शासन

फोन (कार्यालय): ०२२-२२५०२५१५९
ई-मेल: shrikrishna.pawar@nic.in

Disclaimer:या वृत्तपत्रिकेत समाविष्ट केलेली माहिती अचूक व विश्वासार्ह राहील यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न करण्यात आले असले तरी, तिची पूर्णता किंवा अद्ययावतता याची हमी देता येत नाही. येथे दिलेली माहिती फक्त सर्वसाधारण माहितीच्या उद्देशाने प्रदान करण्यात आली असून, तिला कायदेशीर, आर्थिक किंवा व्यावसायिक सल्ला म्हणून समजू नये. या वृत्तपत्रिकेमधील मजकूर माहितीपर स्वरूपाचा असून, कोणत्याही विशिष्ट उत्पादन, सेवा किंवा संस्थेच्या समर्थनार्थ किंवा प्रचारासाठी असल्याचे समजले जाऊ नये, जोपर्यंत तसे स्पष्टपणे नमूद केलेले नाही. या वृत्तपत्रिकेमध्ये बाह्य संकेतस्थळे, दस्तऐवज किंवा इतर स्रोतांचे दुवे (hyperlinks) अथवा संदर्भ समाविष्ट असू शकतात. अशा बाह्य स्रोतांवरील मजकूर, अचूकता किंवा उपलब्धता यावर विभागाचे कोणतेही नियंत्रण नाही.